

หลักการตีความกฎหมายอาญาของไทยไม่ได้มีบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยตรงในประมวลกฎหมายอาญา แต่สามารถศึกษาได้จากแนวความคิดในทางตำรา และคำพิพากษาของศาลซึ่งวางหลักว่า “กฎหมายอาญาต้องตีความโดยเคร่งครัด” หมายถึง การห้ามใช้จารีตประเพณี บทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง และหลักกฎหมายทั่วไปมาเป็นผลร้ายกับจำเลย โดยหลักการดังกล่าวเกิดจากการตีความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 ซึ่งบัญญัติอยู่ในหมวดการใช้กฎหมายอาญา ซึ่งมีแนวคำอธิบายว่ากฎหมายอาญาต้องใช้ตามบทบัญญัติลายลักษณ์อักษรเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามเมื่อมีการตีความกฎหมายอาญาให้ใช้หลักการตีความกฎหมายอาญาตามตัวอักษรและตามเจตนารมณ์ โดยนำหลักการดังกล่าวมาจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ปัญหา คือ เมื่อนำหลักกฎหมายอาญาต้องตีความโดยเคร่งครัดมาประกอบกับหลักการตีความตามตัวอักษรและตามเจตนารมณ์ ทำให้เกิดหลักที่ว่า “กฎหมายอาญาต้องตีความตามตัวอักษรอย่างเคร่งครัด” กล่าวคือ เมื่อถ้อยคำชัดแจ้งก็ไม่ต้องมีการตีความ และกรณีที่ถ้อยคำนั้นมีความหมายหลายนัย จึงค่อยมาพิจารณาเจตนารมณ์ตามหลักการตีความตามเจตนารมณ์โดยพิจารณาเพียงเจตนารมณ์ของผู้บัญญัติกฎหมายเท่านั้น แต่อีกแนวความคิดหนึ่งเห็นว่า การที่จะลงโทษบุคคลเพราะการกระทำอย่าง

หนึ่งอย่างใด ต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้
 ดังนั้น แม้ว่าถ้อยคำชัดเจนก็ต้องมีการตีความ และการตีความตามตัวอักษร และเจตนารมณ์
 นั้นต้องตีความไปพร้อม ๆ กันด้วย อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาหลักการตีความ
 กฎหมายตามแนวคำวินิจฉัยปรากฏว่ามีการนำหลักทั้งสองประการมาใช้ ซึ่งผลที่เกิด
 จากการตีความตามตัวอักษร และตามเจตนารมณ์นี้ทำให้เกิดผลเป็นการตีความ 3
 ประการ คือ การตีความโดยอธิบายความธรรมดา การตีความโดยจำกัดความ และการ
 ตีความโดยขยายความ

ประเด็นที่ต้องพิจารณา คือ กฎหมายอาญาต้องตีความตามตัวอักษรอย่าง
 เคร่งครัดจึงห้ามการตีความโดยขยายความหรือไม่ เป็นปัญหาที่เกิดจากการตีความตาม
 เจตนารมณ์ กล่าวคือ ในทางทฤษฎีการค้นหาเจตนารมณ์มี 2 ประการ คือ การค้นหา
 เจตนารมณ์ของผู้บัญญัติกฎหมาย (Subjective Theory) และการค้นหาเจตนารมณ์ของ
 บทบัญญัตินั้นเอง (Objective Theory) ซึ่งจากการศึกษาแนวทางปฏิบัติส่วนใหญ่จะ
 ยอมรับการตีความตามตัวอักษรและตามเจตนารมณ์ของผู้บัญญัติกฎหมาย (Subjective
 Theory) แต่ไม่มีการนำหลักการตีความตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติกฎหมาย
 (Objective Theory) มาใช้ในทางปฏิบัติ ซึ่งผลจากการตีความตามเจตนารมณ์ของ
 บทบัญญัติกฎหมายเมื่อเป็นการตีความโดยขยายความ ก็จะมีแนวคำอธิบายที่ว่าขัดกับ
 หลักการตีความกฎหมายอาญาอย่างเคร่งครัด และเป็นการใช้บทกฎหมายที่ใกล้เคียง
 อย่างยิ่งซึ่งต้องห้าม กรณีนี้ผู้ศึกษาเห็นว่า การต้องห้ามการตีความขยายความนั้น น่าจะ
 หมายถึง กรณีการตีความโดยขยายความจนเกินตัวอักษรและเกินเจตนารมณ์ของ
 บทบัญญัติกฎหมาย (Objective Theory) ซึ่งเป็นกรณีการใช้บทกฎหมายที่ใกล้เคียง
 อย่างยิ่ง ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาถึงปัญหาการใช้และการตีความตาม
 ประมวลกฎหมายอาญา โดยเฉพาะหลักที่ว่ากฎหมายอาญาห้ามการตีความโดยขยาย
 ความ อย่างไรก็ตาม จากปัญหาข้างต้นผู้ศึกษาเห็นว่าควรจะมีบัญญัติหลักการตีความ
 ตามตัวอักษรและตามเจตนารมณ์ในประมวลกฎหมายอาญาให้มีความชัดเจน โดยให้
 กรอบคลุมการใช้หลักการตีความตามเจตนารมณ์ทั้งการตีความตามเจตนารมณ์ของ
 ผู้บัญญัติกฎหมาย (Subjective Theory)

The doctrine of interpretation of Thai criminal law is not written down in the Criminal Code. However, the doctrine of legal interpretation can be perceived through the study of textbooks and court decisions which set out the rule that "criminal law must be strictly construed." This means that customary law, or the interpretation by analogy to the provision most nearly applicable, and the general principles of law, cannot be applied to produce the adverse effect upon the defendant. Such a doctrine may be derived from the interpretation of Article two of the Criminal Code which is provided in the Chapter related to the application of criminal law. There is an explanation contained therein that criminal law must be applied literally. However, when there is a question of the interpretation of the criminal law, the rules of literal

interpretation and the interpretation according to the spirit of law acquired from the Civil and Commercial Code law may be employed.

When the doctrine of criminal law must be strictly construed is used in conjunction with the rule that criminal law must be literally construed and interpreted according to the spirit of the law, it produces the rule that criminal law must be strictly construed according to its wording. This means that if the wording of the law is clear, there need not be any interpretation. If the wording of the law may be interpreted in different ways, then, the intent of law shall prevail. However, there is another legal doctrine which states that if a person is to be punished for any of his actions, there must be a law which says that it is a crime and which prescribes the penalties. In any event, although the wording of the law is clear, it must always be interpreted not only literally, but also with its spirit. However, after having studied the Court decisions, it has been found that the Court has employed both the doctrines of literal interpretation and the interpretation according to the spirit of the law. The method of the interpretation of the law in this manner has produced three kinds of legal interpretation, namely: 1) the regular descriptive interpretation; 2) the restricted interpretation; and 3) the expanded interpretation.

The issue that needs to be considered is whether the expanded interpretation of the criminal law is prohibited when the criminal law must be strictly construed. This issue may be attributed to the doctrine of interpretation according to the spirit of the law which, in turn, is divided into two theories: 1) the subjective which deals with the finding of the intent of

the author of the law; and 2) the objective theory which deals with the intent of the law itself. The study has revealed that for practical purposes, the literal interpretation of the law, coupled with the subjective theory, have been accepted rather than the interpretation according to the intent of the law under the objective theory. There is an argument that the interpretation according to its spirit is an expanded interpretation and it is against the doctrine that criminal law must be strictly construed. In addition, it is also against the prohibition of applying analogous law. Regarding this issue, it is the opinion of the author that the prohibition of applying the expanded interpretation of the law should mean that it is an interpretation beyond the wording and the spirit of the provision of the law which practically is applying an analogous law.

Therefore, it is the objective of this thesis to study the application and the interpretation of the criminal law, especially the doctrine that criminal law prohibits any expanded interpretation. It is the opinion of the author that the doctrine of literal interpretation and the interpretation according to the spirit of the law should be clearly provided in the Criminal Code to include the spirit of the author the law.